

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного факультету
Олефіренко Т.О.

(підпис)
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

«Соціальна психологія»

освітнього рівня бакалавр

(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

ОПП Практична психологія
ОПП Психологія розвитку особистості

Шифр за навчальним планом ПП07

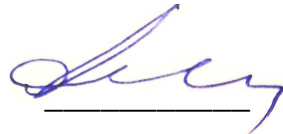
Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Соціальна психологія» затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова

Розробники: *Дубініна К.В.*, доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

“30” серпня 2022 року, протокол № 2

Завідувач кафедри

(підпис)

Митник О.Я.

I. Опис дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 6		<p style="text-align: center;">Методи навчання</p> Поєднання активних, інтерактивних, тренінгових форм навчання (розгляд ситуацій, ігрове виконання творчих завдань, рольові ігри, тестування і самотестування, аналіз візуального матеріалу, тощо) з суто лекційним теоретичним матеріалом, спрямованим на оволодіння майбутніми психологами базовими знаннями з провідних проблем соціальної психології, а також із проблем самопізнання майбутнього фахівця, що спрямоване на професійне та особистісне зростання.
Спеціальність 053 Психологія («Практична психологія»; «Психологія розвитку особистості»)	Загальна кількість годин -180		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень бакалавр	Лекції:		
	40 год.	10 год.	
	Практичні заняття:		
Нормативна	46 год.	8 год.	
	Семінарські заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 1-й	-	-	Форми поточного контролю <i>модульний контроль</i>
	Індивідуальна робота:		
Семестр II, III	-	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 год. (2 семестр); 3 год. (3 семестр).	94 год.	162 год.	Форма підсумкового контролю: Екзамен у 3 семестрі
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - українська	48%; 52%	10%; 90%	

Предмет вивчення навчальної дисципліни є взаємозв'язок соціального і психічного, їх взаємодію, взаємозалежність, взаємовпливи на рівні окремої людини, спільності; про соціально-психологічні явища, які виникають у процесі соціальної взаємодії і характеризують індивіда і групу.

Міждисциплінарні зв'язки. Набуття студентами компетентностей з курсу можливе за актуалізації їхніх знань з курсів «Вступ до фаху», «Загальна

психологія з практикумом», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Історія психології».

Мета навчальної дисципліни «Соціальна психологія» – розкрити основні проблеми, поняття та завдання соціальної психології; показати місце та ролі, соціально-психологічних знань в структурі професійної підготовки психологів; зорієнтувати студентів на особливості психології різних соціальних груп. Вивчення тем курсу дозволить психологу компетентно досліджувати та аналізувати різноманітні соціально – психологічні процеси та явища, використовуючи набуті знання, вміння і навички, сприяти позитивній динаміці міжособистісних взаємин; допомагати у формуванні сприятливого соціально – психологічного клімату, виступати посередником у вирішенні різноманітних конфліктних ситуаціях, надавати консультативну допомогу у вирішенні соціально – психологічних проблем.

Завдання навчальної дисципліни: ознайомити студентів з основними поняттями та категоріями соціальної психології, історією розвитку соціальної психології та актуальними напрямками сучасних досліджень, сприяти формуванню вмінь та навичок, необхідних у практичній діяльності психолога.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
	<p>ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПРН13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПРН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності</p>	<p>ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК2.Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.</p> <p>СК16. Здатність презентувати себе як фахівця, який спроможний надати кваліфіковану допомогу; здатність викликати симпатію, довіру; зацікавлювати, вести за собою, захочувати, підтримувати, заспокоювати, переконувати, вмотивовувати.</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180

ГОДИН.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Семинарські (Лабораторні)	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні	Семинарські (Лабораторні)	СРС
1	Модуль 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання										
1.1	Тема 1. Предмет, завдання та структура соціальної психології	4	2	2		2	2	1	1		7
1.2	Тема 2. Становлення та історія розвитку соціальної психології як науки	4	2	2		4	1	1			10
1.3	Тема 3. Методологія та методи дослідження соціальної психології	4	2	2		4					5
1.4	Тема 4. Прикладна соціальна психологія	4	2	2		4					5
	Разом за змістовим модулем 1:	16	8	8		14	3	2	1		27
2	Модуль 2. Соціально-психологічні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії										
2.1	Тема 5. Спілкування як соціально-психологічний феномен	6	2	4		4	2	1	1		8
2.2	Тема 6. Соціальна комунікація та міжособистісна взаємодія	4	2	2		2	1	1			5
2.3	Тема 7. Соціальна перцепція. Способи впливу у процесі спілкування	4	2	2		2					5
2.4	Тема 8. Конфлікт як соціально-психологічне явище	4	2	2		4					9
	Разом за змістовим модулем 2:	18	8	10		12	3	2	1		27
3	Модуль 3. Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості										
3.1	Тема 9. Особистість як соціально-психологічний феномен	8	4	4		10	2,5	1	1,5		14
3.2	Тема 10. Соціалізація особистості	6	2	4		8	1,5	1	0,5		10
3.3	Тема 11. Особистість у структурі суспільних відносин	6	2	4		8	1	0,5	0,5		10
3.4	Тема 12. Просоціальні та асоціальні форми поведінки особистості	8	4	4		10	1	0,5	0,5		20
	Разом за змістовим модулем 3:	28	12	16		36	6	3	3		54
4	Модуль 4. Соціальна психологія груп										
4.1	Тема 13. Група як соціально-психологічний феномен. Психологія великих груп та стихійних спільностей	8	4	4		12	2,5	1	1,5		17
4.2	Тема 14. Психологія малих соціальних груп. Динамічні процеси у малих соціальних групах.	8	4	4		10	1,5	1	0,5		17

4.3	Тема 15. Лідерство та керівництво як форми управління соціальних груп. Проблема управління соціальних груп.	8	4	4		10	2	1	1		20
Разом за змістовим модулем 4:		24	12	12		32	6	3	3		54
Разом:		86	40	46		94	18	10	8		162

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1. 1.1	<p>Модуль 1. Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання</p> <p>Тема 1. Предмет, завдання та структура соціальної психології</p> <p>Сутність поняття «соціальна психологія». Предмет соціальної психології. Проблематика та основні напрямки досліджень соціальної психології. Завдання соціальної психології.</p> <p>Функції соціальної психології: методологічна (концептуально-ідеологічна); теоретико-пізнавальна (прогностично-відображальна); прикладна (практично-інструментальна). Структура соціальної психології.</p> <p>Базові категорії соціальної психології. Сфери застосування соціально-психологічних знань. Взаємозв'язок соціальної психології з іншими галузями знань. Проблеми і перспективи розвитку соціальної психології.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-4, 6-9, 12-15]; • <i>додаткові:</i> [15-16, 21, 23]. 	30 6	8 2
1.2	<p>Тема 2. Становлення та історія розвитку соціальної психології як науки</p> <p>Періодизація історії соціально-психологічної науки. Осмислення соціально-психологічних явищ у системі соціогуманітарного знання. Описовий період розвитку соціальної психології: роботи М. Лацаруса та Г. Штейнталя й формування "психології народів"; внесок В. Вундта у становлення соціально-психологічної теорії; "психологія мас" у роботах Г. Тарда, Г. Лебона, Дж. Болдуїнга, У. Мак-Дугалла та ін.</p> <p>Розвиток соціальної психології як експериментальної науки (дослідження В. Меде, Ф. Олпорт, Н. Тріплетта, В. Бехтерева з вивчення феномену соціальної фасилітації та соціальної інгібіції).</p> <p>Соціальна психологія в дореволюційній Росії. Внесок М. Ковалевського, М. Михайловського, В.М. Бехтерева у становлення соціально-психологічної теорії.</p> <p>Біхевіоризм і необіхевіоризм та їхній вплив на розвиток соціально-психологічних знань (Е. Торндайк, Дж. Уотсон, Е. Толмен, К. Халл, Ф. Скіннер). Соціальний біхевіоризм як спроба вивчення соціалізації дітей, набуття соціального досвіду та норм поведінки і рольова концепція Дж. Міда. Основні напрями соціального біхевіоризму другої половини ХХ ст.: теорія навчання А. Бандури,</p>	8	2

	<p>теорія фрустрації Д. Долларда. Гештальтпсихологія і теорія "поля" К. Левіна, польова та вольова поведінка особистості. Внесок К. Левіна в розвиток досліджень малих груп.</p> <p>Когнітивний напрям у психології особистості, дослідження Дж. Роттера та Дж. Келлі. Теорія "когнітивного Дисонансу" Л. Фестінгера. "Гуманістична психологія" як соціальний рух та теоретична перспектива (Г. Оллпорт, Г. Мюррей, Г. Мерфі, Дж. Келлі, Р. Мей, А. Маслоу та ін.).</p> <p>Розвиток європейської соціальної психології. Теорія соціальних уявлень С. Московічі.</p> <p>Витоки української соціально-психологічної думки. Психолінгвістична концепція О.Потебні. Соціопсихологічна концепція М. Михайловського.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [1-4, 6-15]; • додаткові: [15-16, 21, 23]. 		
1.3	<p align="center">Тема 3. Методологія та методи дослідження соціальної психології</p> <p>Поняття методології наукового дослідження, її багаторівневий характер. Характеристика деяких загальнонаукових принципів у їхньому переломленні до соціальної психології (системності, формалізації, математизації). Специфіка емпіричних даних у соціально-психологічному дослідженні.</p> <p>Характеристика двох типів соціально-психологічних досліджень - експериментального й кореляційного. Надійність соціально-психологічного дослідження і її основні характеристики. Репрезентативність соціально-психологічного дослідження. Класифікація методів соціально-психологічного дослідження та їх суттєві особливості. Значення правильного співвідношення кількісного і якісного аналізів у соціально-психологічному дослідженні.</p> <p>Характеристика методів вивчення соціально-психологічної реальності. Спеціалізовані соціально-психологічні методи. Соціально-психологічний експеримент. Лабораторний експеримент. Тестування і тестові методики. Метод соціометричних вимірювань. Контент-аналіз і вивчення документів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [1-4, 6-15]; • додаткові: [6, 12-13, 15-16, 21, 23]. 	8	2
1.4	<p align="center">Тема 4. Прикладна соціальна психологія</p> <p>Предмет і завдання прикладної соціальної психології. Специфічні особливості прикладних досліджень у соціальній психології.</p> <p>Сфери прикладних соціально-психологічних досліджень. Прикладна соціальна психологія у сфері економіки та виробництва. Прикладна соціальна психологія у сфері управління. Прикладна соціальна психологія у сфері політики. Прикладна соціальна психологія у правовій сфері. Прикладна соціальна психологія у сфері освіти і науки. Прикладна соціальна психологія у галузі охорони здоров'я. Сімейна проблематика у контексті прикладної соціальної психології</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [1-15]; • додаткові: [12-13, 15-16, 21, 23]. 	8	2

2 2.1	<p align="center">Модуль 2. Соціально-психологічні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії</p> <p align="center">Тема 1. Спілкування як соціально-психологічний феномен</p> <p>Поняття спілкування у соціальній психології. Загальна характеристика спілкування. Спілкування у структурі соціальних і міжособистісних стосунків. Розвиток спілкування в онтогенезі.</p> <p>Функції спілкування. Структура спілкування. Види спілкування. Форми спілкування: бесіда, нарада, переговори, збори, публічний виступ. Рівні спілкування: макрорівень, мезарівень, мікрорівень. Типи спілкування: менторський, інформативний, конфронтаційний, «натхненне спілкування». Особливості спілкування у сучасному світі.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-4, 6-15]; • <i>додаткові:</i> [2, 12-13, 15-18,22-23]. 	30 10	8 2
2.2	<p align="center">Тема 2. Соціальна комунікація та міжособистісна взаємодія</p> <p>Соціальна комунікація як структурна складова спілкування. Комунікативний простір міжособистісних стосунків. Поняття комунікації. Види комунікації: спонукальна, констатуюча, аксіальна і ретяльна. Засоби комунікації. Психологічні особливості вербальної та невербальної комунікації. Суб'єктивні канали сприйняття та передача інформації. Комунікативні бар'єри та їх подолання. Специфіка міжособистісного інформаційного обміну.</p> <p>Загальна характеристика міжособистісної взаємодії. Поняття соціальної інтеракції. Структура інтеракції. Типи та стратегії міжособистісної взаємодії (інтеракції). Потреба людини в міжособистісних контактах та взаємодії</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-15]; • <i>додаткові:</i> [1-2, 8, 12-13, 15-18,22-25]. 	6	2
2.3	<p align="center">Тема 3. Соціальна перцепція. Спроби впливу у процесі спілкування</p> <p>Соціальне і міжособистісне пізнання. Особливості міжособистісного пізнання. Поняття соціальної перцепції. Роль соціальної перцепції у процесі взаєморозуміння. Механізми соціальної перцепції (взаєморозуміння). Атрибуція та помилки атрибуції. Деформації соціальної перцепції.</p> <p>Психологія впливу. Способи і механізми впливу у процесі спілкування. Реакція зараження. Паніка. Навіювання. Наслідування. Мода та чутки як соціально-психологічні феномени.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-15]; • <i>додаткові:</i> [1-2, 8, 12-13, 15-18,22-25]. 	6	2
2.4	<p align="center">Тема 4. Конфлікт як соціально-психологічне явище</p> <p>Деструктивна та конфліктна взаємодія. Причини та ознаки утрудненого спілкування. Поняття конфлікту. Види конфліктів. Причини конфліктів. Структура конфлікту. Фази та динаміка конфлікту. Стратегії конфліктної взаємодії.</p> <p>Управління конфліктом. Методи розв'язання конфлікту. Профілактика конфліктів.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-15]; • <i>додаткові:</i> [3-5, 7, 9, 11, 15-16, ,24-25]. 	8	2

3 3.1	<p style="text-align: center;">Модуль 3. Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Особистість як соціально-психологічний феномен</p> <p>Поняття особистості. Специфіка постановки проблеми особистості в соціальній психології. Соціально-психологічна природа особистості. Взаємозв'язок соціального та індивідуального в особистості. Біологічні та соціальні чинники розвитку особистості.</p> <p>Соціально-психологічна структура особистості (за А.В.Петровським, К.К.Платоновим). Соціально-психологічний тип особистості. Соціальна зрілість особистості</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-15]; • <i>додаткові:</i> [3-5, 12-16, 23]. 	64 18	12 4
3.2	<p style="text-align: center;">Тема 2. Соціалізація особистості</p> <p>Поняття соціалізації особистості. Огляд теоретичних концепцій соціалізації особистості. Етапи соціалізації особистості. Вікові особливості соціалізації особистості. Функції соціалізації. Форми соціалізації. Сфери та інститути соціалізації. Механізми соціалізації. Засоби соціалізації особистості.</p> <p>Моделі соціалізації особистості. Особливості соціалізації особистості в сучасних умовах. Проблема асоціалізації та соціальної дезадаптації особистості.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-15]; • <i>додаткові:</i> [3-5, 12-16, 23]. 	14	2
3.3	<p style="text-align: center;">Тема 3. Особистість у структурі суспільних відносин</p> <p>Соціальний статус як показник становища особистості у суспільстві. Соціальна позиція та її вплив на поведінку особистості. Установка як елемент соціальної позиції. Поняття соціальної установки. Структура соціальної установки. Функції соціальної установки в регуляції соціальної поведінки особистості.</p> <p>Поняття соціальної ролі та соціальної функції особистості. Роль як реалізація статусу і позиції особистості. Види соціальних ролей. Структура соціальної ролі.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-15]; • <i>додаткові:</i> [3-5, 12-16, 23-25]. 	14	2
3.4	<p style="text-align: center;">Тема 4. Просоціальні та асоціальні форми поведінки особистості</p> <p>Поняття просоціальної поведінки особистості. Соціально-нормативна регуляція поведінки особистості. Альтруїзм як форма просоціальної поведінки. Теорії альтруїзму. Зовнішні (ситуативні) та внутрішні (індивідуально-психологічні) чинники альтруїстичної поведінки. Проблема альтруїзму в сучасному суспільстві.</p> <p>Проблема асоціальної поведінки. Причини та форми асоціальної поведінки. Соціальна напруженість. Агресивна поведінка. Теорії агресії. Чинники агресивної поведінки. Психологічні методи профілактики та корекції агресивної поведінки.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [1-15]; • <i>додаткові:</i> [1, 3-5, 8, 11-16, 19-20, 23-25]. 	18	4

4 4.1	<p style="text-align: center;">Модуль 4. Соціальна психологія груп</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Група як соціально-психологічний феномен. Психологія великих груп та стихійних спільностей</p> <p>Поняття соціальної групи. Ознаки та психологічні характеристики групи. Функції групи: соціалізація, інструментальна, експресивна, підтримуюча та ін. Класифікація груп. Психологічні характеристики великих соціальних груп та спільностей. Структура психології соціальних груп.</p> <p>Класифікація великих груп. Психологічні особливості організованих соціальних груп та неорганізованих спільностей. Масові соціально-психологічні явища.</p> <p>Психологія етнічних груп. Поняття етнічної групи. Етнопсихологічні категорії: етнос, національний характер, національна свідомість, національна самосвідомість, менталітет, національні стереотипи, етноцетризм. Психологічні особливості українського національного характеру.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [1-15]; • додаткові: [12-13, 15-16, 21, 23]. 	56 20	12 4
4.2	<p style="text-align: center;">Тема 2. Психологія малих соціальних груп. Динамічні процеси у малих соціальних групах</p> <p>Поняття малої соціальної групи. Історія дослідження малих соціальних груп. Класифікація малих соціальних груп. Теоретичні підходи до дослідження груп у зарубіжній та вітчизняній психології. Структура малої соціальної групи (структурні зв'язки на базі спільної діяльності, структурні зв'язки на базі спілкування; формальна структура малої соціальної групи, неформальна структура малої соціальної групи).</p> <p>Поняття про групову динаміку. Процеси групової динаміки. Утворення і розвиток малої соціальної групи. Основні стадії групоутворення. Групова згуртованість. Механізми формування групової згуртованості. Групова (міжособистісна) сумісність. Групові норми та нормативна поведінка. Проблема прийняття групового рішення. Феномен групового впливу. Види групового впливу на особистість. Групова більшість та групова меншість. Внутрішньо-групові конфлікти.</p> <p>Психологія міжгрупових відносин. Міжгрупове сприйняття. Міжгрупові конфлікти</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні: [1-15]; • додаткові: [12-13, 15-16, 21, 23]. 	18	4
4.3	<p style="text-align: center;">Тема 3. Лідерство та керівництво як форми управління соціальних груп Проблема управління соціальних груп</p> <p>Поняття про лідерство та керівництво як персоніфіковані форми управління соціальних груп. Теорії походження лідерства і керівництва. Лідерство та керівництво: єдність і розходження. Функції керівника.</p> <p>Стиль керівництва і проблеми ефективності групової діяльності. Характеристика стилів керівництва. Моделі типології лідерства (Б.Д.Паригіна, К.Левіна). Індивідуально-психологічні характеристики керівника як чинник ефективного управління. Здібності керівника.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p>	18	4

• основні: [1-15];• додаткові: [12-13, 15-16, 23].		

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Практичні заняття

Тема 1. Предмет, об'єкт, завдання та структура соціальної психології

1. Поняття про соціальну психологію. Причини її виникнення.
2. Предмет та об'єкт соціальної психології.
3. Завдання та основні напрямки розвитку соціальної психології.
4. Структурні складові соціальної психології.
5. Характеристика основних функцій соціальної психології.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-4, 6-9, 12-15];
- додаткові: [15-16, 21, 23].

Тема 2. Становлення та історія розвитку соціальної психології

1. Передумови виникнення соціальної психології.
2. Перші соціально-психологічні теорії, їх роль і значення для подальшого розвитку науки.
3. Особливості становлення вітчизняної соціальної психології.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-4, 6-15];
- додаткові: [15-16, 21, 23].

Тема 3. Методи соціальної психології.

1. Характеристика основних етапів дослідження в соціальній психології.
2. Основні та допоміжні методи дослідження соціальної психології:
 - а) спостереження та експеримент;
 - б) методи опитування;
 - в) соціометрія та референтометрія;
 - г) тест та метод вивчення документів.
3. Характеристика групи «активних» соціально-психологічних методів.
4. Роль СПТ в підготовці майбутніх практичних психологів та вчителів до спілкування з учнями (за Л.В. Долинською, Т.С. Яценко, А.С. Прутченковим).

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-4, 6-15];
- додаткові: [6, 12-13, 15-16, 21, 23].

Тема 4. Прикладні дослідження у соціальній психології.

1. Предмет і завдання прикладної соціальної психології.
2. Особливості та сфери прикладних досліджень у соціальній психології.
3. Прикладна соціальна психологія у сфері економіки і виробництва.
4. Прикладна соціальна психологія у сфері політики.
5. Прикладна соціальна психологія у сфері освіти і науки.
6. Прикладна соціальна психологія і охорона здоров'я.
7. Прикладна соціальна психологія і сім'я.
8. Прикладна соціальна психологія у правовій сфері.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [12-13, 15-16, 21, 23].

Тема 5. Психологічні особливості спілкування

1. Соціально-психологічна специфіка спілкування.
2. Особистість у контексті спілкування.
3. Основні характеристики спілкування.

4. Структура спілкування.
5. Функції спілкування.
6. Види спілкування.
7. Стратегії спілкування.
8. Тактики спілкування.
9. Стили спілкування.
10. Засоби спілкування.
11. Форми спілкування .
12. Соціокультурні аспекти спілкування.
13. Бар'єри комунікації, їх характеристика.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1-4, 6-15];
- *додаткові:* [2, 12-13, 15-18,22-23].

Тема 6. Взаємодія в соціальній психології, соціальне сприйняття і взаєморозуміння.

1. Особливості взаємодії в соціальній психології.
2. Види взаємодії.
3. Основні наукові погляди на взаємодію та її структуру.
4. Зв'язок взаємодії і спільної діяльності.
5. Потреба у взаємодії.
6. Взаємодія і міжособистісний вплив.
7. Взаємодія на рівні дружби і любові.
8. Атракція та фактори, що її формують. Рівні любові.
9. Загальна характеристика міжособистісного впливу.
10. Види міжособистісного впливу.
11. Види психологічного впливу.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1-15];
- *додаткові:* [1-2, 8, 12-13, 15-18,22-25].

Тема 7. Конфлікти, їх профілактика та вирішення.

1. Поняття конфлікту.
2. Структура конфлікту.
3. Типологія конфліктів.
4. Причини виникнення та динаміка конфлікту.
5. Конфліктна взаємодія.
6. Способи регулювання конфліктів (Томас-Кілмен).
7. Конкуренція, уникання, пристосування, співробітництво, компроміс. .

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1-15];
- *додаткові:* [3-5, 7, 9, 11, 15-16, ,24-25].

Тема 8. Проблема особистості у соціальній психології

1. Біологічне та соціальне в структурі особистості.
2. Особливості взаємозв'язку особистості і суспільства.
3. Соціально-психологічний тип особистості.
4. Поняття «статус», «позиція», «роль».
5. Потребо-мотиваційна сфера особистості у соціальному вимірі.
6. Індивідуально-психологічні особливості особистості (характер, темперамент, здібності).

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1-15];
- *додаткові:* [3-5, 12-16, 23].

Тема 9. Соціально-психологічні проблеми дослідження особистості. Соціалізація особистості.

1. Сутність соціалізації.
2. Сфери, стадії, інститути та механізми соціалізації.
3. Проблеми соціалізації індивіда.
4. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних культур, соціальних верств.
5. Вікові кризи та кризи поколінь і процес соціалізації індивіда.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [3-5, 12-16, 23].

Тема 10. Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології.

1. Соціально-психологічні теорії особистості.
2. Психоаналіз.
3. Біхевіоризм.
4. Гуманістична психологія.
5. Екзистенціальна психологія.
6. Акмеологічний підхід до вивчення особистості.
7. Трансакційний аналіз особистості.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [3-5, 12-16, 23-25].

Тема 11. Форми поведінки особистості у міжособистісній взаємодії.

1. Деструктивні форми взаємодії.
2. Агресія, упередження, обман, фрустрація.
3. Альтруїстична поведінка у взаємодії.
4. Асоціальні прояви особистості.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [1, 3-5, 8, 11-16, 19-20, 23-25].

Тема 12. Група в соціальній психології

1. Поняття про групи в соціальній психології.
2. Головні ознаки та параметри групи, їх характеристика.
3. Аналіз теоретичних підходів до вивчення групи.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [12-13, 15-16, 21, 23].

Тема 13. Великі соціальні групи

1. Поняття великої групи.
2. Стихійна група та способи впливу на неї.
3. Поняття етнічної групи: народи та нації.
4. Масова комунікація в умовах великої соціальної групи.
5. Психологічні особливості українського національного характеру.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [12-13, 15-16, 21, 23].

Тема 14. Соціально-психологічні явища в малих групах. Групова динаміка

1. Класифікація малих груп, їх характеристика.
2. Характеристика змісту поняття «групова динаміка». Механізми групової динаміки.
3. Основні елементи групової динаміки та фактори групової динаміки.
4. Групові норми і нормативна поведінка у групі.

5. Причини виникнення групових норм, їх характеристика.
6. Характеристика впливу групової «більшості» та «меншості» на групу.
7. Роль референтної групи в нормативній поведінці її членів.
8. Поняття про групову згуртованість.
9. Міжособистісна та групова сумісність.
10. Групові конфлікти та способи їх розв'язання.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [12-13, 15-16, 21, 23].

Тема 15. Особистість в структурі групових стосунків.

Лідерство і керівництво в групах.

1. Поняття про лідерство і керівництво.
2. Теорії походження лідерства і керівництва.
3. Стили лідерства і керівництва, їх переваги та недоліки.
4. Поняття про статус особистості у групі.
5. Позиція особистості.
6. Настанова як елемент позиції особистості.
7. Поняття ролі, рольова теорія особистості.
8. Структура міжособистісних відносин у малій групі.

Рекомендовані інформаційні джерела

- основні: [1-15];
- додаткові: [12-13, 15-16, 23].

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдань для самостійної роботи студентів	Форми звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу.	Конспект лекцій з дисципліни
2	Підготовка рефератів	Реферат
3	Підготовка доповідей, ессе за темами	Доповідь, Ессе
4	ІНДЗ	Презентації
5	Підготовка до модульного контролю № 1, 2, 3, 4.	Відповіді на тестові запитання модульних контролей
6	Підготовка до іспиту	Відповіді на завдання іспиту

У допомогу студентам у їх самостійній роботі викладач проводить індивідуальні консультації з дисципліни.

V. Контроль якості знань студентів

1.1. Форми і методи поточного контролю

Доповіді, ессе, реферати студентів на практичних заняттях, виконання ІНДЗ, чотирьох МКР.

Орієнтовні завдання до Модульних контролей (тестові завдання).

1. Соціальна психологія як система знань оформилася:
 - а) у VI ст. до н.е.;
 - б) у XI ст.;

в) у кінці XIX на поч. XX ст.;

г) на поч. XX ст.

2. Яким чином біхевіоризм вплинув на становлення та розвиток соціальної психології як науки?

3. Зазначте, яке з наведених нижче висловлювань найчіткіше й найповніше розкриває поняття соціальної психології:

а) соціальна психологія – наука, що вивчає механізми взаємозв'язку соціального та психічного;

б) соціальна психологія – це наука про закономірності становлення соціально-психологічної реальності, її структуру, механізми розвитку та функціонування;

в) соціальна психологія – вчення про соціальну детермінацію психічних процесів.

4. Метод у соціальній психології – це спосіб передачі знань наступним поколінням:

а) так

б) ні

5. Схематично подайте структуру спілкування.

6. Який вид бар'єру описаний: „Взаємонепорозуміння між людьми, що є наслідком того, як одне і те ж саме явище має для них різний сенс”

а) психологічний

б) смисловий

в) пізнавальний

7. Які невербальні засоби спілкування Ви знаєте? (наведіть приклади не менше 6 засобів).

8. Чи правомірно порівнювати рефлексію з дзеркалом? Обґрунтуйте відповідь.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю – екзамен.

Питання до екзамену

1. Соціальна психологія як наука
2. Предмет і завдання соціальної психології як науки.
3. Принципи соціальної психології
4. Методологія і методи соціальної психології.
5. Галузі соціальної психології.
6. Зв'язок соціальної психології з іншими галузями наукових знань.
7. Розвиток соціальної психології на заході.
8. Розвиток соціальної психології в Україні та СРСР.
9. Історичний розвиток соціально-психологічних ідей.

10. Перший етап - накопичення знань в рамках філософії та загальної психології.
11. Другий етап - виділення описової та прикладної соціальної психології.
12. Третій етап розвитку соціальної психології.
13. Психологія соціальних класів.
14. Поняття взаємодії в соціальній психології.
15. Зміст, види та основні особливості взаємодії людей.
16. Розуміння змісту взаємостосунків у соціальній психології.
17. Загальна характеристика соціальної взаємодії людей.
18. Виникнення взаємостосунків між людьми.
19. Загальна характеристика взаєморозуміння.
20. Динаміка соціальної взаємодії людей.
21. Сутність соціальної установки.
22. Зміст соціального сприйняття.
23. Успішність соціального сприйняття.
24. Функції соціального сприйняття.
25. Механізми соціального сприйняття.
26. Фактори успішності соціального сприйняття.
27. Комунікація в міжособистісних відносинах.
28. Психологічні особливості вербальної комунікації.
29. Психологічні особливості невербальної комунікації.
30. Вербальні засоби спілкування.
31. Спілкування як феномен соціальної психології.
32. Мотиваційно-цільовий компонент спілкування.
33. Інтерактивний компонент спілкування.
34. Комунікативний компонент спілкування.
35. Види спілкування.
36. Соціокультурні аспекти спілкування.
37. Основні характеристики спілкування.
38. Сторони спілкування.
39. Функції спілкування.
40. Характеристика маніпулятивного спілкування.
41. Імперативний вид спілкування.
42. Феномен групи з погляду соціальної психології.
43. Специфіка міжгрупової взаємодії та міжгрупового сприймання.
44. Самосвідомість особистості як чинник становлення у групі.
45. Класифікація соціальних груп.
46. Соціальна психологія міжгрупових відносин.
47. Мала група у контексті соціальної психології.
48. Розвиток малої групи.
49. Психологічна структура малої групи.
50. Етапи розвитку взаємостосунків у малій групі.
51. Модель взаємостосунків у малій групі за А.В. Петровським.
52. Системоутворюючі компоненти психології малої групи.
53. Сутнісні ознаки малої групи.
54. Концепції і моделі розвитку малої групи.
55. Згуртованість малої групи.
56. Основні підходи та напрямки у вивченні малої групи.
57. Види і структурні компоненти малої групи.

58. Динамічні характеристики малої групи.
59. Динамічні процеси в малій групі.
60. Нормативний вплив у групі.
61. Керівництво і лідерство у малих групах.
62. Проблема групової згуртованості.
63. Психологічні особливості групової думки.
64. Психологічні особливості групових настроїв.
65. Прийняття групового рішення.
66. Процес прийняття групою рішень.
67. Нормативний вплив меншості у малій групі.
68. Психологія великих соціальних груп.
69. Класифікація та особливості розвитку великих соціальних груп.
70. Соціальна психологія натовпу.
71. Психологічні особливості натовпу.
72. Соціальний конфлікт та його характеристика.
73. Психологічні особливості соціального конфлікту.
74. Загальна класифікація соціально-психологічних явищ.
75. Суспільна і масова свідомість.
76. Сутність соціалізації, її сфер, стадій, інститутів і механізмів.
77. Соціально-психологічні особливості соціалізації представників різних вікових категорій.
78. Вікові кризи життя і процес соціалізації індивіда.
79. Зміст соціалізації особистості.
80. Фактори соціалізації особистості.
81. Механізми і засоби соціалізації особистості.
82. Загальна характеристика соціальних ролей
83. Масова культура і моделі поведінки.
84. Стійкі регулятори поведінки спільнот: традиції, звичаї.
85. Соціально-психологічні теорії особистості.
86. Соціально- психологічні підходи до вивчення особистості.
87. Статусно-рольові характеристики особистості.
88. Поведінкові особливості особистості.
89. Соціально-психологічні особливості особистості.
90. Асоціальні прояви особистості.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

5.3.1. Розподіл балів за поточну успішність на II семестр

Вид контролю/ Кількість контрольних заходів за семестр	Максимальна кількість балів за один вид контролю	Загальна сума балів
I Модуль		До 31 балів
<i>Контроль на аудиторних заняттях:</i> -практичних/ 4 заняття	До 4 балів	До 16 балів
<i>Модульний контроль:</i> - виконання контрольних тестів	До 15 балів	До 15 балів
II Модуль		До 69 балів
<i>Контроль на аудиторних заняттях:</i> -практичних/ 5 занять	До 4 балів	До 20 балів
<i>Контроль самостійної роботи:</i> - написання і захист реферату за заданою тематикою	До 9 балів	До 29 балів

- ІНДЗ	До 20 балів	
<i>Модульний контроль:</i>		
- виконання контрольних тестів	До 20 балів	До 20 балів
РАЗОМ:		До 100 балів

5.3.2. Розподіл балів за поточну успішність на III семестр

Вид контролю/ Кількість контрольних заходів за семестр	Максимальна кількість балів за один вид контролю	Загальна сума балів
III Модуль		До 31 балів
<i>Контроль на аудиторних заняттях:</i>		
-практичних/ 8 заняття	До 2 балів	До 16 балів
<i>Модульний контроль:</i>		До 15 балів
- виконання контрольних тестів	До 15 балів	
IV Модуль		До 29 балів
<i>Контроль на аудиторних заняттях:</i>		До 12 балів
-практичних/ 6 занять	До 2 балів	
<i>Контроль самостійної роботи:</i>		
- ІНДЗ	До 7 балів	До 7 балів
<i>Модульний контроль:</i>		До 10 балів
- виконання контрольних тестів	До 10 балів	
		До 60 балів
Іспит		До 40 балів
РАЗОМ:		До 100 балів

VI. Навчально-методична карта дисципліни

Всього -180 год., лекції -40 год., практичні -46 год., самостійна робота -94 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модулі	Модуль 1				Модуль 2						
Теоретичні розділи	Місце і роль соціальної психології в системі наукового знання				Соціально-психологічні закономірності спілкування та міжособистісної взаємодії						
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Дати	10.02.23		17.02.23		24.02.23			03.03.23			
Теми лекцій	Предмет, завдання і структура соціальної психології	Становлення та історія розвитку соціальної психології як науки.	Методологія та методи дослідження соціальної психології	Приклад на соціальній психології	Спілкування як соціально-психологічний феномен.	Соціальна комунікація та міжособистісна взаємодія	Соціальна перцепція. Способи впливу у процесі спілкування	Конфлікт як соціально-психологічне явище			
Практичні заняття	2	4	2	2	2	4	2				
Дати	24.02.2023	03.03.	10.03	17.03	24.03	31.03.2023	07.04.2023	14.04.2023	21.04.2023		
Теми практичних занять	Предмет, об'єкт, завдання та структура соціальної психології	Становлення та історія розвитку соціальної психології	Методи соціальної психології.	Прикладні дослідження у соціальній психології.	Психологічні особливості спілкування	Взаємодія в соціальній психології, соціальне сприйняття і взаєморозуміння.	Конфлікти, їх профілактика та вирішення.				
Самостійна робота	Підготовка до практичних занять №1 - 4. Виконання інших завдань передбачених у п.4.3. даної програми. Підготовка до модульного контролю № 1.				Підготовка до практичних занять № 5 - 7. Виконання інших завдань передбачених у п.4.3. даної програми. Підготовка до модульного контролю № 2.						
Види контролю	<p><i>Поточний контроль:</i> усні відповіді на практичних заняттях; тестові форми контролю для визначення рівня залишкових знань; усний захист рефератів на практичних заняттях; обговорення проблеми, дискусія; аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу); ділові ігри (кейс-методи); презентації результатів роботи.</p> <p><i>Модульний контроль №1- 2.</i></p>										

Тиждень								
Модулі	Модуль 3(3 семестр)				Модуль 4. (3 семестр)			
Теоретичні розділи	Соціально-психологічні проблеми аналізу особистості				Соціальна психологія груп			
Лекції	4	2	2	4	4	4	4	
Дати								
Теми лекцій	Особистість як соціально-психологічний феномен	Соціалізація особистості	Особистість у структурі суспільних відносин	Просоціальні та асоціальні форми поведінки особистості	Група як соціально-психологічний феномен. Психологія великих груп та стихійних спільностей		Психологія малих соціальних груп. Динамічні процеси у малих соціальних групах.	Лідерство та керівництво як форми управління соціальних груп
Практичні заняття	4	2	4	2	2	2	4	2
Дати								
Теми практичних занять	Проблема особистості у соціальній психології	Соціально-психологічні проблеми дослідження особистості. Соціалізація особистості.	Структура особистості та проблеми соціалізації в теоріях класиків світової психології	Форми поведінки особистості у міжособистісній взаємодії.	Група в соціальній психології	Великі соціальні групи	Соціально-психологічні явища в малих групах. Групова динаміка	Особистість в структурі групових стосунків. Лідерство і керівництво в групах.
Самостійна робота	Підготовка до практичних занять № 8 - 11. Виконання інших завдань передбачених у п.4.3. даної програми. Підготовка до модульного контролю № 3.				Підготовка до практичних занять № 12 - 15. Виконання інших завдань передбачених у п.4.3. даної програми. Підготовка до модульного контролю № 4. Підготовка до екзамену.			
Види контролю	<i>Поточний контроль:</i> усні відповіді на практичних заняттях; тестові форми контролю для визначення рівня залишкових знань; усний захист рефератів на практичних заняттях; обговорення проблеми, дискусія; аналіз конкретних ситуацій (поданих у вигляді усного, текстового або графічного матеріалу); ділові ігри (кейс-методи); презентації результатів роботи. <i>Модульний контроль №3-4.</i>							
	ЕКЗАМЕН							

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна

1. Андреева Г. М. Социальная психология. М., Аспект-пресс, 2000. 376с.
2. Андреева Г.М. Социальная психология. Учебник для высших учебных заведений. – 5-е изд., испр. и доп. М.: Аспект Пресс, 2007. 363 с.
3. Ануфриева Н. М., Зелинская Т. Н., Зелинский Н. Е. Социальная психология: Курс лекций, 3-е изд., перераб. и доп. К.: МАУП, 2000. 136с.
4. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія: Підручник. К., 2006. 400 с.
5. Кричевский Р.Л. Психология малой группы: теоретический и прикладный аспекты. М.: Аспект-Пресс, 2012. 485 с.
6. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
7. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2010. 649 с.
8. Основи соціальної психології: навч. посіб. / Акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політичної психології. К. : Міленіум, 2008.
9. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
10. Парыгин Б. Д. Социальная психология. Истоки и перспективы. СПб : СПбГУП, 2010. 479 с.
11. Практикум із соціальної психології. Навч. метод. посібник // Долинська Л. (ред. Абрамян Н., Артемчук О. та ін.) К., 2001. 155с.
12. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посіб. Львів. Вид-во Львів. політехніка. 2020. 104 с.
13. Слюсаревський, М. М. Соціальна психологія : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 351 с.
14. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
15. Соціальна психологія : навчальний посібник / І. Г. Андрущенко, Т. В. Бушуєва, Т. М. Зелінська, Т. В. Зайчикова, Д. Д. Отич, Г. А. Ставицький, А. Ф. Федоренко, О. М. Склярєнко ; за ред. С. О. Ставицької, Д. Д. Отич] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ : Каравела, 2018. 329 с.

Допоміжна

1. Азарнова А. Поединок с манипулятором. Защита от чужого влияния. СПб.: Питер, 2016. 336 с.
2. Арбузова Е. Н. Практикум по психологии общения. СПб.: Речь, 2008. 248 с.
3. Асмолов А.Г. Психология личности: Принципы общепсихологического анализа. М.: Смысл, 2001. 416 с.
4. Батаршев А.В. Психология индивидуальных различий: От темперамента к характеру и типологии личности. М.: Аспект-Пресс, 2008. 375 с.
5. Богданов Е.Н., Зазыкин В.Г. Психология личности в конфликте: Учебное пособие. СПб.: Питер, 2004. 527 с.

6. Веснин В.Р. Менеджмент в схемах и определениях: учебное пособие. М.: Проспект, 2015. 120 с.
7. Грановская Р.М. Конфликт и творчество в зеркале психологии. М.: Генезис, 2002. 573 с.
8. Доценко Е.Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита. СПб.: Речь, 2004. 304 с.
9. Ложкин Г.В., Повякель Н.И. Практическая психология конфликта: Учеб. пособие. К.: МАУП, 2000. 256 с.
10. Потеряхин А. В плену слухов. // Персонал. 2000. № 1. С. 60-65.
11. Регнет Эрика. Конфликты в организациях. Формы, функции и способы преодоления [Пер. с нем.] Х.: Изд-во Институт прикладной психологии «Гуманитарный центр», 2005. 396 с.
12. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. СПб.: Питер, 2002. 720 с.
13. Русинка І.І. Психологія: Навчальний посібник. К.: Знання, 2009. 512 с.
14. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2001. 304 с.
15. Соціальна психологія : хрестоматія : навчальний посібник / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; С. О. Ставицька, Б. В. Бушуєва, Т. М. Зелінська, Т. В. Зайчикова, Д. Д. Отич, О. М. Скляренко, А. Ф. Федоренко ; за ред. С. О. Ставицької, Д. Д. Отич; рецензенти : Т. В. Андрущенко [та ін.]. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 341 с.
16. Соціальна психологія : практикум [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С. О. Ставицька, В. В. Волошина ; М-во освіти і науки України, Ін-т соціології, психології та соціальних комунікацій НПУ ім. М. П. Драгоманова. 3-тє вид., стереотип. Київ : Каравела, 2019. 319 с.
17. Столяренко Л.Д. Психология делового общения и управления. Серия «Учебники XXI века». Ростов на/Д.: Феникс, 2001. 512 с.
18. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 383 с.
19. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности [Пер. с нем.]. М.: Изд-во АСТ, 2016. 624 с.
20. Фромм Э. Бегство от свободы. [Пер. с англ.] М.: Изд-во АСТ, 2016. 288 с.
21. Циба В. Т. Системна соціальна психологія: Навч. посібник. К.: Либідь, 2006. 461 с.
22. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: Навч. посібник К.: Основи, 2007. 390 с.
23. Эйала Пайке, Кристина Маслач. Практикум по социальной психологии. СПб.: Изд-во «Питер», 2000. 528 с.
24. Экман П. Психология лжи. Обмани меня, если сможешь; [пер. с англ.] СПб.: Питер, 2011. 304 с.
25. Экман П., Фризен У. Узнай лжеца по выражению лица; [пер. с англ.]. СПб.: Питер, 2010. 272 с.

Интернет ресурси:

1. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія: Підручник. [URL:https://library.udpu.edu.ua/library_files/414683.pdf](https://library.udpu.edu.ua/library_files/414683.pdf)
2. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. [URL:http://portal.iapm.edu.ua/portal/media/books/993dd57639f9425ab09de47e8378f3c7.pdf](http://portal.iapm.edu.ua/portal/media/books/993dd57639f9425ab09de47e8378f3c7.pdf)

3. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. URL: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Osnovy-socpsych.pdf>

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.¹

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.